

تدبر در حدیث و سیره معصومین (علیهم السلام) - استاد ضرابی

بسم الله الرحمن الرحيم وصلى الله على محمد وآله الطاهرين

بیست و هفتم رجب ۱۴۴۲ مطابق با ۱۳۹۹/۱۲/۲۰

عید مبعث حضرت ختمی مرتبت پیامبر اسلام(ص)

بر همه مسلمانان جهان مبارک

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيلَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَحْمَةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَجِيبَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ

عید مبعث، عید ظهور بلند ترین قله ارزشهای انسانی والهی، عید پر ارزش ترین هدیه خداوند مهربان به همه هستی مبارک باد

از عرش برین همیشه تا دامن خاک پیوسته رسد سروشی از قادر پاک

کای مایه امید دو عالم احمد لولاک لما خلقت الافلاک

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمود: «إِسْمَعُوا وَ أَطِيعُوا لِمَنْ وَلَّاهُ اللَّهُ الْأَمْرَ ، فَإِنَّهُ نِظَامُ الْإِسْلَامِ - از حاکمان الهی اطاعت کنید و گوش بفرمان باشید زیرا اطاعت از رهبری مایه نظام (و انسجام) اسلام است.» (امالی مفید، ج ۱، ص ۱۴، ح ۲)

موضوع تدبر:

چنانچه بخواهیم برای اطاعت امر حبیب و مولایمان رسول رحمت(صلی الله علیه و آله) مطیع هرچه بیشتر رهبر حکیم و فرزانه انقلاب مان باشیم، باید چه کنیم؟ تا به یاری خدا انقلاب اسلامی که تحفه و امانت الهی است، محکم تر و استوار تر پیش برود؟

پاسخ:

در آیه شریفه : « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا - ای اهل ایمان، فرمان خدا و رسول و فرمانداران (از طرف خدا و رسول) که از خود شما هستند اطاعت کنید، پس اگر در چیزی کار به نزاع کشد آن را به حکم خدا و رسول بازگردانید اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید، این کار برای شما بهتر و خوش عاقبت تر خواهد بود» (نساء/۵۹)

زمانی که پیامبر اسلام (ص)، علی (ع) را به جانشینی خود در مدینه گماشت و خود با دیگر اصحاب راهی جنگ تبوک گردید، علی (ع) برای آنکه قصد و نیت پیامبر (ص) بر همگان معلوم شود در

حضور دیگران سؤال نمود: آیا مرا بر زنان و کودکان می گماری؟ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «أما تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مَتًى بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى ، حِينَ قَالَ لَهُ : أَخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَ أَصْلِحْ - آیا دوست نداری نسبت به من ، همانند هارون (برادر موسی) نسبت به موسی علیه السلام باشی ، آن زمانی که موسی علیه السلام به او گفت "در میان بنی اسرائیل ، جانشین من باش و اصلاح کن"؟ (المناقب، ابن شهر آشوب، ج ۳، ص ۱۵)

این ماجرا از فتنه ای پرده برمی داشت که در آینده نزدیک اتفاق افتاد . وحی بر رسول خدا نازل گردید که « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ...»

مفاد این آیه شریفه صراحت دارد در اینکه اطاعت از امیر مؤمنان ع مانند اطاعت از پیامبر (ص) است. یعنی همانگونه که پیامبر (ص) معصوم از خطا و لغزش است، علی (ع) نیز چنین است. سپس پیامبر (ص) فرمودند:

« فَإِنْ خِفْتُمْ تَنَازُعًا فِي أَمْرِ فَأَرْجِعُوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ وَأُولَى - پس اگر از اختلاف در امری ترسیدید ، آن را به خدا و پیامبر و اولی الامر ، ارجاع دهید.» دوباره علی (ع) برای رفع ابهام از مردم سؤال فرمود: « ای پیامبر خدا ! ایشان ، کیان اند ؟ فرمود : «تو نخستین آنهايي» (شواهد التنزیل، ج ۱، ص ۱۸۹، ح ۲۰۲)

کیف مد الظلّ نقش اولیاست کو دلیل نور خورشید خداست

اندرین وادی مرو بی این دلیل لا احب الاقلین گو چون خلیل

نام ائمه نور (علیهم السلام) در قرآن

بسیار پرسیده می شود که چرا خداوند نام ائمه هدی را به صراحت در قرآن کریم نیاورده است؟ تا اختلافات از بین برود؟

همین سؤال را از امام صادق (ع) پرسیده اند، حضرت جواب فرمود: «إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ نَزَلَتْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَ لَمْ يُسَمَّ اللَّهُ لَهُمْ ثَلَاثًا وَ لَا أَرْبَعًا حَتَّى كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ هُوَ الَّذِي فَسَّرَ ذَلِكَ لَهُمْ ، وَ نَزَلَتْ عَلَيْهِ الزَّكَاةُ وَ لَمْ يُسَمَّ لَهُمْ مِنْ كُلِّ أَرْبَعِينَ دِرْهَمًا دِرْهَمٌ حَتَّى كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ هُوَ الَّذِي فَسَّرَ ذَلِكَ لَهُمْ ، وَ نَزَلَ الْحَجُّ فَلَمْ يَقُلْ لَهُمْ طُوفُوا أَسْبُوعًا حَتَّى كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ هُوَ الَّذِي فَسَّرَ ذَلِكَ لَهُمْ ، وَ نَزَلَتْ : «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» وَ نَزَلَتْ فِي عَلَى وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ - بر پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) نماز نازل شد، در حالی که سه و چهار رکعت بودن آن، از جانب خداوند، مورد تصریح قرار نگرفت و این پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) بود که آن را برای مردم، تفسیر کرد. و نیز زکات بر پیامبر (صلی الله علیه و آله) نازل شد و تصریح نشد که از هر چهل درهم ، به يك درهم ، زکات تعلق می گیرد و او، آن را برای مردم، تفسیر فرمود. حج نیز بر پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) نازل شد و گفته نشد : "هفت بار ، طواف کنید" و خود پیامبر (صلی الله علیه و آله) ، این حقیقت را برای آنها باز گفت و آیه «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» نازل شد که در حقیقت ، در حق علی ، حسن و حسین علیهم السلام نازل شده است» (الکافی، ج ۱، ص ۲۸۶، ح ۱)

در این مورد و موارد بسیاری از قرآن کریم، صحابه رسول خدا (ص) از شیعه و سنی تفسیر آنها را از رسول خدا (ص) نقل نموده اند که تصریح به جانشینی علی(ع) دارد. مانند همین آیه اولوا الأمر و غیر آن.

این خبرها وین روایات محق صد هزاران پیرو بروی متفق

یک خلاقی نی میان این عیون آنچنانکه هست در علم ظنون

سایر ائمه معصومین هم به سخنان صریح و روشن پیامبر(ص) استناد نموده اند، مانند سخن امام حسن مجتبی(ع) که فرمود: « أَطِيعُونَا فَإِنَّ طَاعَتَنَا مَفْرُوضَةٌ ، إِذْ كَانَتْ بِطَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ رَسُولِهِ مَقْرُونَةً - از ما فرمان ببرید که فرمانبری از ما ، واجب است ؛ زیرا فرمانبری از ما ، به فرمانبری از خداوند عز و جل و فرستاده او پیوسته است» (الأمالی، مفید، ص ۳۴۹، ح ۴)

ولی فقیه در عصر غیبت عهده دار بیان احکام حکومتی است با همه مسئولیت هایی که امام معصوم برای اداره حکومت دارد. خلاصه هر چیزی که اداره حکومت به آن اختیارات توقف دارد.

مراجع اسلام در مسائل فردی فتوای خود را بیان می کنند اما روشن است که در مسائل حکومتی نمی تواند تعدد مراکز قدرت وجود داشته باشد و هر فردی به رأی مجتهد خود عمل کند که باعث فرو ریختن نظام حکومتی و اختلاف میان مسلمانان می گردد.

حضرت امام خمینی(ره) در کتاب ولایت فقیه بحث مبسوطی را در این زمینه از دیدگاه فقهی ارائه نموده اند.

اولین و بزرگترین کمک به حفظ و پیشرفت انقلاب

اولین و بزرگترین کمک به حفظ و پیشرفت نظام مقدس جمهوری اسلامی وحدت حول اطاعت از ولایت است. می توان به طور قاطع همه صدمات وارد آمده به انقلاب و نظام را ناشی از برنتابیدن فرمان رهبری و دگراندیشی دانست.

از امیر مؤمنان است که می فرماید: (فی ذم أهل الرأی) و إلههم واحد و نبیهم واحد و کتابهم واحد أفأمرهم الله سبحانه بالإختلاف فأطاعوه أم نهاهم عنه فعصوه؟ خدا یکی، پیامبر یکی، و کتاب یکی است. آیا آنها را خداوند به اختلاف و دو دستگی فرمان داده و او را اطاعت می کنند؟ یا آنها را از اختلاف نهی کرده و فرمانش را سرپیچی می کنند؟» (نهج البلاغه، خطبه ۱۸)

خوب است آنان که در مقابل فرمان رهبری از خود رأی و نظر دیگری مطرح می کنند کمی به عواقب دنیایی و اخروی این عمل خود بیندیشند.

حضرت امیر (ع) بيم می دهد که: «و مکان القيم بالامر مکان النظام من الخرز یجمعه و یضمه فإذا انقطع النظام تفرق الخرز و ذهب ثم لم یجتمع بحذافیره أبدا - جایگاه رهبر و سرپرست در اجتماع، جایگاه رشته ای است که دانه ها را بهم پیوند داده و جمع می کند، و آنگاه که آن رشته بگسلد، دانه ها پراکنده گشته و هرگز تمام آنها جمع نخواهند شد.» (نهج البلاغه، خطبه ۱۴۶)

کافی ست دیگر بگو مگو، ای یاران! چون گل باشید خنده رو، ای یاران!

هم رتبه ی فرمان «اطيعوا الله» است فرمان «و لا تنازعوا» ای یاران!

دومین و بزرگترین نیاز امت اسلامی

بصیرت امت اسلامی در تشخیص دوستان و دشمنانشان و ترفندها و نقشه های دشمنان داخلی و خارجی نظام ، مردم را در کنار رهبر و انقلاب نگه می دارد و فتنه ها را بی اثر می کند.

بصیرت در لغت به معنی عقیده قلبی، شناخت، یقین، زیرکی و عبرت است و در اصطلاح عبارت است از قوه ای در قلب شخص که به نور قدسی منور بوده به وسیله آن حقایق اشیاء و امور ادراک می شود. «أَقَمَنَ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّن رَّبِّهِ - زمر/۲۲» قرآن مایه بصیرت و باز شدن چشم دل است. «... قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ مِّن رَّبِّكُمْ...» - اعراف/۲۰۳ و «هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ - جاثیه/۲۰» که «هَذَا» در «هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ...» اشاره به قرآن است.

رسول خدا (ص) فرمود: «کور آن نیست که چشمش نابینا باشد، بلکه کور واقعی آن کسی است که دیده بصیرتش کور باشد.» (میزان الحکمه/ج ۲/ص ۵۰۳)

ای بسا بیدار چشم و خفته دل	خود چه بیند دید اهل آب و گل
آنکه دل بیدار دارد، چشم سر	گر بخسپد، بر گشاید صد بصر
گر تو اهل دل نه ای بیدار باش	طالب دل باش و در پیکار باش
ور دلت بیدار شد می خسپ خوش	نیست غایب ناظرت از هفت و شش
شاه بیدار است، حارس خفته گیر	جان فدای خفتگان دل بصیر

سومین نیاز بزرگ اسلام و انقلاب

یکی از بزرگترین نیازهای انقلاب اسلامی این است که افراد امت در کنار بهره گیری از تمامی فرصتها برای افزایش معرفت و تقوا (که مقصود از آن در فرمایش پیامبر(ص): تَمَامُ التَّقْوَىٰ أَنْ تَتَعَلَّمَ مَا جَهِلْتَ وَ تَعْمَلَ بِمَا عَلِمْتَ - این است که آنچه را نمی دانی بیاموزی و بدانچه می دانی عمل کنی) (تنبیه الخواطر، ج ۲، ص ۱۲۰)

علم و دانش و تخصصی را فرا بگیرند که به کار حل مشکلات جامعه اسلامی بیاید.

امام صادق(ع) در اهمیت و ثواب رفع گرفتاری مؤمنین فرمود: «أَيُّمَا مُؤْمِنٍ نَفْسٍ عَن مُّؤْمِنٍ كُرْبَةً ، نَفْسَ اللَّهِ عَنْهُ سَبْعِينَ كُرْبَةً مِّنْ كُرْبِ الدُّنْيَا وَ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ - هر مؤمنی که گرفتاری مؤمنی را بر طرف کند، خداوند هفتاد گرفتاری دنیا و آخرت را از وی دور می کند» (مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۴۱۳)

در روایتی دارد که: «مردی به نبی اکرم(صلی الله علیه و آله) گفت: دوست دارم بهترین مردم باشم، فرمودند: «خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ فَكُلُّ نَافِعٍ لَهُمْ - بهترین مردم کسی است که به مردم نفع رساند، پس نافع برای آنها باش.» (کنز العمال، ۴۴۱۵۴)

در روایتی دیگر امام علی(علیه السلام) می فرمایند: «خَيْرُ النَّاسِ مَنْ تَحَمَّلَ مَوْئِنَةَ النَّاسِ - بهترین مردم کسی است که سختی و مشقت زندگی مردم را تحمل کند» (میزان الحکمه، ج ۱، ح ۲۶۵)

ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی

تا رهرو نباشی کی راهبر شوی

وجه حقیقت ار شودت منظر نظر

دیگر شکی نماند که صاحب نظر شوی

چون طهارت نبود کعبه و بتخانه یکی است

نبود خیر در آن خانه که عصمت نبود

اللهم صل علی محمد وال محمد